

Briselē, 5.10.2016.
COM(2016) 639 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

**Komisijas astotais ziņojums par tradicionālo pašu resursu pārbaudes kārtības darbību
(2013.–2015. gadā) (Padomes 2000. gada 22. maija Regulas (EK, Euratom) Nr.
1150/2000 18. panta 5. punkts)**

1. IEVADS

Komisija regulāri izstrādā ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par to, kā darbojas tradicionālo pašu resursu (tālāk tekstā TPR)¹ pārbaudes kārtība.

TPR pārbaudes tiek veiktas saskaņā ar Padomes 2007. gada 7. jūnija Lēmumu 2007/436/EK, Euratom², Padomes 2000. gada 22. maija Regulu Nr. 1150/2000³ un Padomes 1999. gada 10. maija Regulu Nr. 1026/1999⁴.

Tradicionālie pašu resursi (TPR): muitas nodokļi, ko uzliek no trešām valstīm importētajiem produktiem, kā arī cukura nodevas. Laikposmā no 2013. līdz 2015. gadam pieejamo TPR summa (neto) bija vairāk nekā EUR 50 miljardi. Gada vidējā summa bija EUR 16,8 miljardi.

Šis ir astotais šāda veida ziņojums. Tajā ir aprakstīta un analizēta TPR pārbaudes sistēmas darbība laikposmā no 2013. līdz 2015. gadam⁵. Ziņojumā ir aprakstītas šajā periodā Eiropas Komisijas veiktās tradicionālo pašu resursu pārbaudes, kā minēts tālāk.

- Komisijas veiktās pārbaudes tieši dalībvalstīs un turpmāka uzraudzība;
- Eiropas Revīzijas palātas vēstuļu par sākotnējiem konstatējumiem uzraudzība;
- norakstīto neatgūstamo parādu pārbaude;
- dalībvalstu rīcība attiecībā uz kļūdām, kuru dēļ rodas tradicionālo pašu resursu zaudējumi;
- krāpšanas gadījumu un pārkāpumu datu bāzes (OWNRES) pārvaldība;
- dalībvalstu eksperimentālais darbs saistībā ar A un B konta revīziju;
- palīdzība kandidātvalstīm.

2. TPR PĀRBAUŽU PAMATPRINCIPI UN METODOLOĢIJA

2.1. TPR regulatīvie un darbības pamatprincipi

Atbildība par TPR iekasēšanu tiek deleģēta dalībvalstīm. Tām ir jānodrošina, ka iekasētās nodevas ir pieejamas ES budžetam, un ir atļauts paturēt 25 % no visiem Komisijai pieejamajiem

Pārbaucē veidi:

*Noteikumu pārbaudes:
dalībvalstu noteikumu pārbaudes*

¹ Regulas Nr. 1150/2000 18. panta 5. punkts.

² OV L 163, 23.6.2007., 17. lpp.

³ OV L 130, 31.5.2000., 1.–9. lpp., kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 2014. gada 18. decembra Regulu Nr. 1377/2014 (OV L 367, 23.12.2014., 14. lpp.).

⁴ OV L 126, 20.5.1999., 1. lpp.

⁵ Ziņojumā uzmanība tiek pievērsta pārbaudēm, ko veikušas ES iestādes (Komisija un Revīzijas palāta). Tajā nav aprakstītas pārbaudes, ko veikušas dalībvalstis un kuru detalizēti rezultāti ir ietverti gada ziņojumā, kas izstrādāts saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 325. pantu.

tradicionālajiem pašu resursiem kā iekasēšanas izmaksas⁶. Dalībvalstīm pašām jāveic pārbaudes un jāatskaitās Komisijai.

Tomēr Komisija patur būtiskas tiesības veikt pārbaudes šajā jomā. Lai pārbaudzītu TPR iekasēšanas sistēmu, Komisija var veikt šādas pārbaudes: noteikumu pārbaudes, dokumentu pārbaudes un pārbaudes uz vietas. Komisijai ir arī jāatbild uz Revīzijas palātas apsvērumiem, kas tiek ietverti tās gada ziņojumā, īpašajos ziņojumos vai vēstulēs par sākotnējiem konstatējumiem, kā arī uz Eiropas Parlamenta apsvērumiem un ieteikumiem izpildes apstiprināšanas procedūras laikā attiecībā uz budžeta izpildi. Komisija nodrošina, ka dalībvalstis pareizi piemēro ES noteikumus un iesniedz ziņojumus budžeta lēmēj institūcijai.

attiecībā uz TPR iekasēšanas sistēmu.

Dokumentu pārbaudes:
dalībvalstu grāmatvedības pārskatu, visu veidu grāmatvedības dokumentu un reģistru, tostarp dalībvalstu ziņojumu par neatgūstamajiem parādiem, analīze.

Pārbaudes uz vietas:
grāmatvedības un muitas valsts sistēmu un pamatojošo dokumentu atbilstības ES tiesību aktiem pārbaude. Šīs pārbaudes tiek veiktas kopīgi ar attiecīgajām dalībvalstīm vai autonomi.

Komisijas pārbaudēm ir trīs konkrēti mērķi:

- saglabāt godīgas konkurences nosacījumus starp dalībvalstīm un uzņēmējiem neatkarīgi no tā, kur preces tiek muitas ES. Komisijai ir jānodrošina, ka ES noteikumi tiek piemēroti vienādi, lai novērstu konkurences izkropļojumus;
- uzlabot situāciju saistībā ar atgūšanu. Komisijai ir jāpārlicinās, ka dalībvalstis pilda savus pienākumus attiecībā uz TPR iekasēšanu un ieskaitīšanu. Jebkādas administratīvās un finanšu sekas arī ir proporcionāli jādala dalībvalstu starpā;
- informēt budžeta lēmēj institūciju. Izmantojot pārbaudes konstatējumus, Komisija var novērtēt dalībvalstu darba efektivitāti un ticamību attiecībā uz TPR iekasēšanu un ieskaitīšanu, lai veiktu nepieciešamos pasākumus jebkādu nepilnību novēršanā un iesniegtu ziņojumus budžeta lēmēj institūcijai.

2.2. Uz vietas veicamo TPR pārbaudu mērķi un metodoloģija

Tradicionālo pašu resursu pārbaudu galvenais mērķis ir pārliecināties par to, vai dalībvalstīs veiktās procedūras atbilst piemērojamajiem ES tiesību aktiem un ES finanšu intereses tiek atbilstoši aizsargātas. Katru gadu tiek pārbaudīti dažādi muitas un grāmatvedības jautājumi.

Komisijas pārbaudēs uz vietas tiek izmantota precīza metodoloģija, kuras nolūks ir pārbaudīt, vai procedūras atbilst ES standartiem. Šīs pārbaudes tiek plānotas ikgadējās pārbaudu programmas ietvaros, kad vienā vai vairākās dalībvalstīs tiek pārbaudīti vairāki jautājumi. Pārbaudu programma tiek plānota un pārbaudāmie jautājumi tiek izvēlēti, ņemot vērā riska analīzi. Visas pārbaudes tiek veiktas, izmantojot standartizētas procedūras. To laikā tiek izmantoti īpaši izstrādāti revīzijas instrumenti, t. i., dalībvalstīm iepriekš tiek nosūtītas aptaujas anketas un kontrolesaraksti, tostarp tiek izstrādātas uz vietas izmantojamas pārbaudu

⁶ Eiropadomē 2013. gada 8. februārī tika panākta vienošanās par to, ka no 2014. gada 1. janvāra dalībvalstis varēs paturēt 20 % no iekasētajām summām kā iekasēšanas izmaksas. Tas tiks piemērots ar atpakaļejošu spēku pēc jaunā Lēmuma par pašu resursiem stāšanās spēkā.

programmas. Tas ir tādēļ, lai nodrošinātu, ka pārbaudes tiek veiktas un ziņojumi tiek izstrādāti saskaņoti.

3. PĀRBAUDES, KO KOMISIJA VEIKUSI 2013.–2015. GADĀ

Laikposmā no 2013. līdz 2015. gadam Komisija veica **86 pārbaudes** saskaņā ar Regulas Nr. 1150/2000 18. pantu. Sešas no šīm pārbaudēm tika veiktas saskaņā ar apvienotās revīzijas pieeju⁷.

86 pārbaudžu laikā tika veikti 288 konstatējumi.

Apvienotās revīzijas pieeja: īpašu veidu apvienota pārbaude, kuras ietvaros dalībvalstu iekšējie revīzijas dienesti veic revīziju saskaņā ar Komisijas apstiprināto metodi.

Tika veikti 288 konstatējumi, no kuriem 122 bija tieša finansiāla ietekme (42,36 %) un 63 bija regulatīva ietekme (21,88 %). Komisija ir veikusi attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis attiecīgā gadījumā saistītās summas dara pieejamas ES budžetam.

3.1. Pārbaudes saistībā ar muitas jautājumiem

Pārbaudēs 2013. un 2015. gadā īpaša uzmanība tika pievērsta **preču ievēšanai ES muitas teritorijā**. Tika pārbaudīta preču uzrādīšana muitā, kopsavilkuma deklarāciju par pagaidu uzglabāšanu definīcija, segums un precizitāte, pagaidu uzglabāšanas vietu atļaujas, preču uzraudzība pagaidu uzglabāšanas vietās un savlaicīga un pareiza nodokļu aprēķināšana.

Bieži vien tiek izstrādāti tematiski ziņojumi, lai konsolidētu un uzraudzītu pārbaudžu gaitā veiktos konstatējumus par konkrētiem jautājumiem. Budžeta ģenerāldirektorāts izstrādāja **tematisku ziņojumu par ievēšanu** un iesniedza dalībvalstīm Padomdevējas komitejas pašu resursu jautājumos (ACOR) 2014. gada 4. decembra sanāsmē un 2014. gada 16.–17. decembrī – Muitas politikas grupai (CPG)⁸. Astoņās 2013. gadā veiktajās pārbaudēs un trijās 2015. gadā veiktajās pārbaudēs tika atklāts, ka apmeklētajās dalībvalstīs lielākā daļa noteikto mērķu tika pienācīgi ievēroti. Tomēr par 32 konstatējumiem, tostarp atbilstības problēmām, tika informētas dalībvalstis, un tika pieprasīts uzlabot dalībvalstu procedūras.

2013. un 2014. gada pārbaudēs īpaša uzmanība tika pievērsta **galapatēriņa muitas procedūrai**, un tās pārbaudes tika veiktas 18 dalībvalstīs. Tās galvenokārt attiecās uz atļauju izsniegšanas kārtību, muitas uzraudzību, kontroli pār preču nodošanu paredzētajam galapatēriņam un ievedmuitas nodokļu savlaicīgu un pareizu ieģrāmatošanu. Galvenokārt tika ziņots par trūkumiem galapatēriņa atļauju izsniegšanā un muitas uzraudzībā, nepietiekamām pārbaudēm un muitas deklarāciju neatbilstībām.

2014. gada pārbaudēs īpaša uzmanība tika pievērsta tam, **kā dalībvalstis veic pēcpārbaudi par krāpšanas un pārkāpumu gadījumiem**. Tika pārbaudīta riska informācijas par iespējamajiem krāpšanas un pārkāpumu gadījumiem pārvaldība, novērtēšana un pēcpārbaude, kopējas prioritārās kontroles jomas atlaides īstenošana un savlaicīga parādu noteikšana un atgūšana.

⁷ Pārbaudes tika veiktas Dānijā un Austrijā.

⁸ Muitas politikas grupā ir arī valstu muitas pārvalžu ģenerāldirektori.

Budžeta ģenerāldirektorāts arī par šo jautājumu izstrādāja **tematisku ziņojumu** un iesniedza dalībvalstīm Padomdevējas komitejas pašu resursu jautājumos (ACOR) 2015. gada 7. jūlija sanāsmē un 2015. gada 4. decembrī – Muitas politikas grupai (CPG). 20 pārbaūžu laikā apmeklētajās dalībvalstīs tika veikti 37 konstatējumi. Vairumā gadījumu bija nepieciešams uzlabot pārraudzības un kontroles procedūras, lai pārvaldītu riska informācijas formas un ziņojumus par savstarpēju palīdzību, savlaicīgi izveidojot visaptverošus riska profilus attiecībā uz atklātajiem riskiem. Konstatējumi un to pēcpārbaude attiecās arī uz dalībvalstu uzticamību, *ex post* pārbaūžu uzraudzību un citiem pēcpārbaudes pasākumiem.

2015. gadā tika veiktas piecas pārbaudes par **tarifu atlikšanas un kvotu pārvaldību**, lai galvenokārt pārbaudītu, vai tarifu atlikšana un kvotas tika piešķirtas tikai tiesīgām personām un par pieejamajiem daudzumiem, vai tika veiktas atbilstošas muitas kontroles un vai attiecīgie nodokļi tika aprēķināti pareizi un darīti pieejami savlaicīgi. Tika secināts, ka lielākajā daļā dalībvalstu ES tiesību akti tiek ievēroti, tādējādi nodrošinot atbilstošu ES finanšu interešu aizsardzību. Tomēr tika atklātas nepilnības saistībā ar tarifu kvotu pārvaldību, veiktajām pārbaudēm un TPR summu ieskaitīšanu daļējas sadales vai kvotu piešķires atteikuma gadījumā. Komisija lūdza attiecīgās dalībvalstis nekavējoties labot situāciju.

Četrās valstīs tika pārbaudīta arī **preferenciālo tarifu pasākumu pārvaldība**. Īpaša uzmanība tika pievērsta preferenciālā režīma piešķiršanas procedūrām un nosacījumiem, nepilnīgu deklarāciju uzraudzībai un izcelsmes apliecinājumu trūkumam, pārbaudēm un riska analīzei un turpmākiem izcelsmes pārbaudes pieprasījumiem. Lai arī kopumā tiek nodrošināta atbilstoša ES finanšu interešu aizsardzība, tika atklātas nepilnības attiecībā uz turpmākām izcelsmes apliecinājumu un satura pārbaudēm un muitas deklarāciju ar preferenciālu izcelsmi apstrādi. Jāņem vērā, ka 2014. gadā Eiropas Revīzijas palāta saistībā ar šo jautājumu publicēja īpašo ziņojumu⁹.

Dalībvalstis parasti apņemas veikt savu sistēmu uzlabojumus. Lielākā daļa iepriekš minēto konstatējumu jau ir novērsti vai tiek novērsti.

---

⁹ ERP Īpašais ziņojums Nr. 2 “Vai preferenciālie tirdzniecības režīmi tiek pienācīgi pārvaldīti?”.

3.2. Pārbaudes attiecībā uz grāmatvedības jautājumiem

Atsevišķā konta pārvaldība¹⁰ apvienojumā ar parastā konta korekcijām joprojām ir aktuāls jautājums, kas papildus galvenajiem muitas jautājumiem tiek pārbaudīts visās apmeklētajās dalībvalstīs. Šis konts ir vērtīgs informācijas avots par to, kā pārvaldes veic savus pienākumus attiecībā uz TPR pārvaldību (iemaksājamo summu noteikšana, galvojumu pārvaldība, piedziņas uzraudzība, atcelšana, neatgūstamu parādu norakstīšana). Trīs dalībvalstīs tika veiktas visaptverošas pārbaudes saistībā **ar šo jautājumu**. Pārbaudes saistībā ar šo jautājumu 2013.–2015. gadā apstiprināja, ka lielākā daļa kļūdu bija vienreizējas un sistemātiskas kļūdas bija izņēmuma rakstura. Dalībvalstis uzņēmās atbildību par finansiālajām sekām, kas radās iepriekš minēto konstatējumu rezultātā. Komisijas pārbaudes apstiprināja, ka vispārīgā situācija uzlabojas, pateicoties Komisijas pārbaudžu ietekmē radītajam spiedienam, kā arī tādēļ, ka lielākajā daļā dalībvalstu tika ieviestas elektroniskās muitas un/vai grāmatvedības sistēmas, kas samazina vienreizēju kļūdu risku. Tomēr dalībvalstīm ir jāturpina centieni nodrošināt atsevišķā konta atbilstošu pārvaldību un parastā konta korekcijas. Komisija turpinās uzmanīgi uzraudzīt dalībvalstu uzticamību atgūšanas centienos.

Dalībvalstis TPR grāmato vienā no šādiem diviem kontiem:

- **parastajā kontā** tiek grāmatotas atgūtās vai garantētās summas (šīs summas tiek iemaksātas ES budžetā);
- **atsevišķā kontā** tiek grāmatotas neatgūtās summas vai garantētās summas, kas tika apstrīdētas.

TPR iekasēšanas sistēma: visu dalībvalstīs ieviesto sistēmu un procedūru kopums, kuru mērķis ir nodrošināt, ka TPR tiek aprēķināti, grāmatoti, atgūti un ieskaitīti.

Neatgūstamie TPR pēc noteikta perioda ir jāizņem no atsevišķā konta. Summas ir jāieskaita (jāsamaksā) Komisijai, ja vien to neatgūšanas iemesls nav force majeure vai tādi citi apstākļi, kuros dalībvalsti nevar vainot.

Sešās dalībvalstīs tika veiktas vairākas pārbaudes par **parastā un atsevišķā konta pārskatu ticamību**. Tika secināts, ka šo pārskatu izstrādes procedūras atbilst ES noteikumiem un nodrošina ES finanšu interešu aizsardzību. Tika ziņots, ka šajās pārbaudēs veiktie konstatējumi attiecas uz vienreizējām kļūdām vai sistemātiskiem trūkumiem ar ierobežotu finansiālu ietekmi.

Visbeidzot, veicot Beļģijas TPR iekasēšanas sistēmā atklāto agrāko problēmu pēcpārbaudi, tika pārbaudīta ārējā revīzija par muižošanu un par TPR grāmatvedības sistēmām (pēc Komisijas pieprasījuma), kas tika atzīta par kopumā pieņemamu. Ārējais revidents secināja, ka Beļģijas TPR grāmatvedības uzskaitē un Komisijai pārskaitītajās summās nav būtisku kļūdu, savukārt atkārtās kļūdas (dažas no tām ar finansiālu ietekmi) neietekmē kontu vispārējo ticamību. Joprojām tiek veikta Komisijas pieprasīto korigējošo darbību pēcpārbaude. Tomēr, pateicoties ārējās revīzijas pārbaudei, ģenerāldirektors varēja atcelt atrunu par Beļģijas kontu ticamību viņa ticamības deklarācijās, kas tika ietvertas Budžeta ģenerāldirektorāta 2011. un 2012. gada darbības pārskatos.

4. TURPMĀKAS KOMISIJAS PĀRBAUDES

4.1. Regulatīvie aspekti

¹⁰ Tā dēvētais B konts.

Ja pārbaužu laikā valstu normatīvajos vai administratīvajos aktos ir konstatēti trūkumi vai nepilnības, šīs dalībvalstis tiek aicinātas veikt nepieciešamos pasākumus, tostarp leģislatīvus vai regulatīvus pasākumus, lai panāktu atbilstību ES prasībām. Šādas korekcijas ir svarīgs Komisijas pārbaužu rezultāts. Turklāt veiktie konstatējumi ir būtisks informācijas avots par problēmām, ar kādām dalībvalstis saskaras, piemērojot muitas tiesību aktus, un par šo problēmu ietekmi uz TPR.

4.2. Turpmākā darbība strīdus jautājumos

Atsevišķi tiesiskā regulējuma aspekti joprojām rada viedokļu atšķirības starp dalībvalstīm un Komisiju. Šādā gadījumā Komisijas vienīgā iespēja ir sākt pārkāpumu procedūru (Līguma par Eiropas Savienības darbību 258. pants). 2013.–2015. gadā tika sāktas vai izbeigtas šādas pārkāpumu procedūras:

- Lieta Nr. 2007/2230 (EKT¹¹ 2014. gada 17. jūlija spriedums, Komisija pret Portugāli, C-335/12). Tiesa atbalstīja Komisijas nostāju un secināja, ka valsts iestādes neizpildīja savus pienākumus, atsakoties ieskaitīt nodokļu summas par neeksportētajiem pārmērīgajiem cukura daudzumiem pēc pievienošanās Savienībai. Procenti par novēlotajiem maksājumiem tika pilnībā samaksāti, tādēļ lieta tika izbeigta.
- Lieta Nr. 2013/2103 attiecībā uz Apvienoto Karalisti. Dalībvalsts atteicās kompensēt pašu resursu zaudējumus, kas radās tādēļ, ka Angilja, tās suverēnā teritorija, izveidoja neatbilstošus eksporta sertifikātus. 2013. gada 27. septembrī tika nosūtīta oficiāla paziņojuma vēstule, savukārt 2014. gada 16. oktobrī – argumentēts atzinums.
- Lieta Nr. 2013/2165 attiecībā uz Nīderlandi. Dalībvalsts atteicās kompensēt pašu resursu zaudējumus, kas radās tādēļ, ka Kirasao un Aruba, tās suverēnās teritorijas, izveidoja neatbilstošus EUR.1 sertifikātus. 2013. gada 21. novembrī tika nosūtīta oficiāla paziņojuma vēstule, savukārt 2014. gada 16. oktobrī – argumentēts atzinums.
- Lieta Nr. 2013/2251 attiecībā uz Itāliju. Dalībvalsts atteicās kompensēt pašu resursu zaudējumus, kas radās tādēļ, ka netika veikti atbilstoši pasākumi, lai nodrošinātu kontos aprēķināto un ievadīto ievadīto muitas nodokļu summas atgūšanu. Šī lieta tika saistīta ar norakstīšanas lietām IT(07)08-917 par cigarešu kontrabandu. 2013. gada 21. novembrī tika nosūtīta oficiāla paziņojuma vēstule, savukārt 2016. gada 28. aprīlī – argumentēts atzinums.
- Lieta Nr. 2014/2221 attiecībā uz Beļģiju. Dalībvalsts atteicās ieskaitīt procentus par novēlotiem maksājumiem par četrām lietām, kad pieprasītās garantijas izrādījās nepietiekamas, lai segtu muitas parādu. 2014. gada 25. septembrī tika nosūtīta oficiāla paziņojuma vēstule, savukārt 2015. gada 22. oktobrī – papildu oficiāla paziņojuma vēstule.

---

¹¹ Tiesa.

Tiesa 2014. gada 3. aprīļa spriedumā lietā *Komisija pret Apvienoto Karalisti* arī atbalstīja Komisijas nostāju un atzina, ka valsts iestādes neizpildīja savus pienākumus, atsakoties ieskaitīt nodokļu parādu summas par svaigu ķiploku importu, uz ko attiecas kļūdaina saistošā informācija par tarifiem.

Tiesa arī pieņēma vairākus lēmumus attiecībā uz dalībvalstu pieprasījumiem atcelt Komisijas dienestu izdotās vēstules ar aicinājumu veikt maksājumus. Vispārējā tiesa nosprieda, ka Komisijas vēstule ar aicinājumu dalībvalstīm samaksāt pašu resursus nav pasākums, saistībā ar kuru var celt prasību par atcelšanu¹². Tiesā vēl tiek izskatītas šādu lēmumu pārsūdzēšanas prasības¹³.

4.3. Finansiālie aspekti

Pārskata periodā no 2013. līdz 2015. gadam Komisijai kopumā kā papildu iemaksājamās summas tika samaksāti vairāk nekā **EUR 124 miljoni**, pamatojoties uz pārbaudes ziņojumos iekļautajiem apsvērumiem, kā arī uz citiem pārbaudes pasākumiem, Revīzijas palātas konstatējumu pēcpārbaudi un Tiesas lēmumiem par TPR pārkāpuma procedūrām.

Kopējā kavējuma procentu summa, ko dalībvalstis samaksājušas, pārsniedz **EUR 104 miljonus**.

5. KOMISIJAS PASĀKUMI, LAI UZLABOTU TRADICIONĀLO PAŠU RESURSU ATGŪŠANU

Līdztekus pārbaudēm, kas tiek veiktas uz vietas dalībvalstīs, Komisijas rīcībā ir vairāki citi līdzekļi, kas tai ļauj uzraudzīt TPR atgūšanu. Šos līdzekļus atbilstīgi pielietojot, tiek veicināta minētās atgūšanas efektivitāte.

5.1. Neatgūstamu parādu, kas ir norakstīti, pārbaude

Dalībvalstīm jāveic nepieciešamie pasākumi, lai darītu pieejamus TPR, izņemot gadījumus, kad to atgūšana izrādās neiespējama *force majeure* apstākļu dēļ vai tādu iemeslu dēļ, kurās dalībvalstis nevar vainot (Regulas Nr. 1150/2000 17. panta 2. punkts).

Saskaņā ar ES noteikumiem dalībvalstīm ir jāziņo Komisijai par neatgūstamām summām, kas pārsniedz EUR 50 000 (ziņojumi par norakstītajām summām) un par kuru neatgūšanu dalībvalstis nav vainojamas. Komisija par katru ziņojumu sniedz piezīmes. Attiecībā uz summām, kas mazākas par šo robežvērtību, ziņojums nav jāsniedz, tomēr Komisija attiecīgo lietu paraugus regulāri novērtē uz vietas veicamajās pārbaudēs.

Ziņojumi par norakstītajām summām: procedūra saskaņā ar Regulas Nr. 1150/2000 17. pantu attiecībā uz uzraudzību pār dalībvalstu potenciālo finanšu atbildību par neatgūstamajām TPR summām, kas ir lielākas par EUR 50 000. Saskaņā ar procedūru Komisija sniedz atzinumu par to, vai TPR parāda neatgūstamības iemesli ir attiecināmi uz dalībvalsti. Komisijas pārbaude par paziņotajām

¹² Slovēnija pret Komisiju, Lieta T-585/14; Slovēnija pret Komisiju, Lieta T-678/14 un Lieta T-779/14; Rumānija pret Komisiju, Lieta T-784/14; Spānija pret Komisiju, Lieta T-841/14.

¹³ Rumānija pret Komisiju, Lieta C-599/15P; Slovēnija pret Komisiju, Lieta C-593/15P un Lieta C-594/15P.

Lai palīdzētu dalībvalstīm novērtēt savu potenciālo finanšu atbildību par neatgūstamajām TPR summām, Komisija publicēja darba dokumentu – rokasgrāmatu – ar kritērijiem, kas ir pamatā tās piezīmēm saistībā ar ziņojumiem par norakstītajām summām periodā no 1992. līdz 2012. gadam. Darba dokuments dalībvalstīm tika nodots 2012. gada 6. decembra ACOR sanāksmē. Tas tika pārstrādāts 2013. gada 25. jūnijā, iekļaujot ES tiesību aktu izmaiņas un attiecīgo judikatūru par tradicionālajiem pašu resursiem.

lietām tiek veikta, lai novērtētu to, cik uzcītīgi dalībvalstis centušās atgūt līdzekļus.

Ja dalībvalstis uzskata, ka tās atbilst nosacījumiem par atbrīvošanu no pienākuma ieskaitīt Komisijai summas, kas pārsniedz EUR 50 000, kas izrādās neatgūstamas, par attiecīgajiem gadījumiem tām ir jāziņo Komisijai, izmantojot daudzvalodu datubāzi WOMIS (*Write-Off Management and Information System* — Norakstīšanas pārvaldības un informācijas sistēma), kas sāka darboties 2010. gada 1. janvārī. Šī datubāze tiek regulāri atjaunināta, tādējādi nodrošinot dalībvalstu ziņojumu efektīvu un drošu pārvaldību.

Laikposmā no 2013. līdz 2015. gadam Komisijai tika iesniegti 904 ziņojumi¹⁴, kuru kopējā summa ir EUR 245 523 019. Šajā laikposmā tika pārbaudīts 791 ziņojums (izskatāmās lietas un jaunie ziņojumi), kuru kopējā summa ir EUR 290 520 371. Komisija apstiprināja 106 no šiem ziņojumiem par summu EUR 40 831 238. 264 gadījumos par summu **EUR 87 273 185** Komisija uzskatīja, ka iemesli, kādēļ summas kļuva par neatgūstamām, ir attiecināmi uz attiecīgajām dalībvalstīm. 12 gadījumos tika uzskatīts, ka par gadījumu Komisijai tika ziņots neatbilstoši vai pārāgri (EUR 5 013 866). Par vairāk nekā pusi pārbaudīto lietu Komisija lūdza iesniegt papildinformāciju (409 ziņojumi¹⁵, par kuriem Komisijas galīgās piezīmes 2015. gada beigās vēl nebija sniegtas (EUR 157 402 082)).

5.2. Rīcība attiecībā uz noteikšanas kļūdām, kas ir par iemeslu tradicionālo pašu resursu zaudējumiem

Tiesa 2005. gada 15. novembra spriedumā¹⁶, *Komisija pret Dāniju*, atbalstīja Komisijas viedokli par to, ka dalībvalsts pienākums noteikt ES tiesības uz TPR (un pēc tam tos darīt pieejamus) rodas, līdzko normālos apstākļos tiek izpildīti muitas noteikumos paredzētie nosacījumi. Tādējādi faktiskā noteikšana nav nepieciešama. Dalībvalstis tiek atbrīvotas no pienākuma ieskaitīt TPR tikai *force majeure* gadījumos, kā arī, ja summa ir neatgūstama tādu iemeslu dēļ, kuros dalībvalstis nevar vainot, tādēļ dalībvalstīm ir jāuzņemas atbildība par savu kļūdu finansiālajām sekām neatkarīgi no faktiskās noteikšanas laika vai pat tad, ja noteikšana netika veikta.

Pamatojoties uz šo judikatūru, Komisija laikposmā no 2013. līdz 2015. gadam veica pēcpārbaudi par dalībvalstu administratīvajām kļūdām, kas skar ES finanšu intereses (pārbaudes uz vietas, valstu lēmumi par atmaksu vai atbrīvojumu, ņemot vērā administratīvu

¹⁴ Tostarp lietas, kad dalībvalstis pieprasīja veikt atkārtotu novērtēšanu.

¹⁵ Tostarp lietas, kad dalībvalstis pieprasīja veikt atkārtotu novērtēšanu.

¹⁶ Lieta C-392/02.

kļūdu, utt.). Šīs pēcpārbaudes rezultātā Komisija laikposmā no 2013. līdz 2015. gadam pieprasīja dalībvalstīm darīt pieejamus **EUR 32 704 818**.

Tiesa 2010. gada 8. jūlija spriedumā Lietā C-334/08, *Komisija pret Itāliju*, skaidro, ka dalībvalstu finansiālā atbildība par ieskaitāmajiem TPR sākas tajā datumā, kad summa bija jāieskaita, ja vien nebija administratīvas kļūdas. Attiecīgi tiek aprēķināti procenti par novēlotiem maksājumiem.

5.3. OWNRES datubāze

Saskaņā ar Regulu Nr. 1150/2000 dalībvalstīm jāsniedz Komisijai informācija par krāpšanas gadījumiem un pārkāpumiem, ja attiecīgās summas pārsniedz EUR 10 000. Šī informācija ir jāiesniedz, izmantojot OWNRES datubāzi, kuru pārvalda un uztur Komisija.

Pateicoties šai datubāzei, Komisijas rīcībā ir būtiska informācija, kas nepieciešama, lai uzraudzītu atgūšanu un sagatavotu pārbaudes uz vietas. To izmanto arī Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), veicot dažādas analīzes. Iesniegtie dati tiek detalizēti novērtēti Komisijas gada ziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei par Eiropas Savienības finansiālo interešu aizsardzību – cīņa pret krāpšanu.

5.4. Dalībvalstu eksperimentālais projekts saistībā ar A un B konta revīzijām

Līdztekus Apvienotās revīzijas kārtībai Dānijā un Austrijā Komisija izstrādāja eksperimentālo projektu par A un B konta pārvaldības revīzijām, ko īsteno pašas dalībvalstis un pēc tam novērtē Komisijas dienesti. 2012. gadā tika izveidota apvienotās revīzijas pieejas projekta grupa, ņemot vērā rīcības programmas “Muita 2013” koncepciju, un tajā tika pārstāvētas 13 dalībvalstis. Grupa izstrādāja ieteikumus par kopīgiem mērķiem un revīzijas instrumentiem, ko izmantot valstu pārvaldes iestāžu iekšējās revīzijas dienestos (vai TPR pārbaudes dienestos). 2014. gadā tika sākts eksperimentāls TPR uzskaites revīzijas projekts, kurā piedalījās piecas dalībvalstis (Bulgārija, Igaunija, Horvātija, Itālija un Slovēnija). Savus revīzijas ziņojumus tās iesniedza 2014. gada pēdējā ceturksnī. Pēc tam Komisija veica pārbaudes uz vietas šajās iesaistītajās dalībvalstīs, lai apstiprinātu to eksperimentālā revīzijas projekta konstatējumus. Vispārējie secinājumi par šīm pārbaudēm tika ietverti Komisijas ziņojumā, kas tika sagatavots par katru iesaistīto dalībvalsti.

Lai arī tika atklātas dažas problēmas, kuru dēļ bija jāturpina darbs un apsvērumu izstrāde, kopumā rezultāti bija pozitīvi. Nepieciešama lielāka pieredze par šāda veida kopdarbu. Otrais eksperimentālais projekts par TPR uzskaiti tika sākts 2016. gadā.

5.5. Uzraudzības pasākumi attiecībā uz pievienošanās valstīm

Komisija sniedz tehnisku palīdzību kandidātvalstīm, lai pēc pievienošanās tās varētu pilnveidot administratīvās spējas un izstrādāt sistēmas, kas nepieciešamas *acquis* īstenošanai attiecībā uz TPR. Komisija novērtē arī kandidātvalstu sagatavotību iepriekšminētā nodrošināšanai.

Šajā jomā 2013. gadā Komisija rīkoja pēdējo sagatavošanās misiju saistībā ar Horvātijas pievienošanās sarunām. Pateicoties šai faktu vākšanas misijai, Komisija varēja iegūt pietiekamu apliecinājumu par Horvātijas administratīvajām spējām piemērot *acquis*. Tehniskā palīdzība tika sniegta, Islandē un Melnkalnē rīkojot seminārus, kuru tēma bija saistīta ar pašu resursiem. Islande atsauca savu pieteikumu par dalību ES. Melnkalnei tiek turpināts sniegt tehnisko palīdzību.

6. VISPĀRĒJS PĀRBAUDES KĀRTĪBAS NOVĒRTĒJUMS

Tāpat kā iepriekšējos periodos arī laikposmā no 2013. līdz 2015. gadam veiktie konstatējumi apstiprina priekšrocības un apliecina to, ka TPR pārbaudes kārtība ir noderīga ES. Eiropas Revīzijas palāta gada ziņojumos ir atzinusi, ka šī kārtība ir efektīva, lai aizsargātu ES finanšu intereses.

Komisijai galvenais TPR pārbaudes kārtības nolūks ir nodrošināt to, ka dalībvalstis ievēro ES tiesisko regulēšanu attiecībā uz TPR un laikus un pilnā apmērā ieskaita TPR ES budžetā. Iepriekš minēto pārbaūžu radītā finansiālā ietekme ir nozīmīga un nepārprotami uzlabo TPR atgūšanu un ieskaitīšanu ES budžetā. Turklāt pārbaudes uzlabo arī atbilstību ES noteikumiem. Komisijas veikto pārbaūžu laikā izdarīto konstatējumu rezultātā dalībvalstis regulāri pārskata esošos vai izstrādā jaunus noteikumus un procedūras. Tiesas nolēmumos regulāri tiek apstiprināti Komisijas viedokļi par ES finanšu interešu aizsardzību attiecībā uz pašu resursu tiesiskā regulējuma īstenošanu. Visbeidzot, Komisijas veikto pārbaūžu laikā izdarītie konstatējumi ietekmē likumdošanas procesu, piemēram, atklājot nepilnības un to radītās sekas.

Kopumā Komisijas veiktās TPR pārbaudes ievērojami veicina ES finanšu interešu labāku aizsardzību, jo tiek efektīvi uzraudzīts, vai dalībvalstu TPR tiek ieskaitīti laikus un pilnā apmērā.

7. SECINĀJUMI

Laikposmā no 2013. līdz 2015. gadam sasniegtie rezultāti liecina, ka Komisijas veiktās TPR pārbaudes un sistemātiska konstatēto trūkumu pēcpārbaude ir neaizstājams un efektīvs līdzeklis, kā uzlabot TPR atgūšanu un gūt apliecinājumu tam, ka ES finanšu intereses šajā jomā tiek atbilstoši aizsargātas.

Pārbaudes joprojām ir svarīgs instruments, kas sekmē atbilstību ES noteikumiem. To finansiālā ietekme ir ievērojama, ko apliecina **2013.–2015. gadā** ES budžetā ieskaitītā papildu neto summa **aptuveni EUR 348 miljonu apmērā** (tostarp maksājumi par summām, kuras nav iespējams atgūt dalībvalstu dēļ, un maksājumi saistībā ar dalībvalstu finansiālo

atbildību par kļūdām, ko pieļāvušas valsts iestādes). Tie ir būtiski stimuli savlaicīgai un pilnīgai TPR ieskaitīšanai ES budžetā. Pārbaudes arī nodrošina vienlīdzīgu attieksmi pret dalībvalstīm gan attiecībā uz muitas un grāmatvedības noteikumu piemērošanu, gan ES finanšu interešu aizsardzību, jo tās ir iedarbīgs mehānisms konkurences izkropļojumu apkarošanai un novēršanai.

No 2016. gada 1. maija ir piemērojami jauni muitas tiesību akti¹⁷, un pēc to ratifikācijas dalībvalstīs no 2014. gada 1. janvāra ar atpakaļejošu spēku tiks piemērots jauns tiesiskais regulējums attiecībā uz pašu resursiem laika posmam no 2014. līdz 2020. gadam. Abos gadījumos Komisijai ir apņēmīgi un efektīvi jāturpina TPR pārbaudes darbības.

---

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 9. oktobra Regula (ES) Nr. 952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu; Komisijas 2015. gada 28. jūlija Deleģētā regula (ES) 2015/2446, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013 attiecībā uz sīki izstrādātiem noteikumiem, kuri attiecas uz dažiem Savienības Muitas kodeksa noteikumiem; Komisijas 2015. gada 24. novembra Īstenošanas regula (ES) 2015/2447, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, kas vajadzīgi, lai īstenotu konkrētus noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu.